

Trajnostno financiranje in krožni poslovni modeli za novo rast

Bančništvo v kontekstu trajnostnega razvoja

Ljubljana, 11. December 2019

mag. Stanislava Zadavec C.

Vsebina

- **Osnovni pojmi**
- **Mednarodni okvir**
- **Akcijski načrt EK za financiranje trajnostne rasti**
- **Področja dela strokovnih skupin**
- **Promocija trajnostnega financiranja - strateška prioriteta evropskih bank**
- **EK zakonodaja**
- **Vpliva na aktivnosti v bankah**
- **Trenutno stanje**

Trajnostno financiranje – osnovni pojmi

trajnostno financiranje (sustainable finance) =

= upoštevanje okoljskega + socialnega + upravljaljskega vidika (ESG = Environmental + Social + Governance)

okoljski dejavniki = podnebni dejavniki (climate) oz. dejavniki podnebnih sprememb (climate change) + emisije toplogrednih plinov + poraba virov + odpadki in onesnaževanje + krčenje gozdov

socialni dejavniki = delovni pogoji + raznolikost zaposlovanja + zdravje in varnost + skrb za lokalne skupnosti, deprivilegirane skupine + humanitarne krize

upravljaljski dejavniki = (ne)izogibanje plačilu davkov + podkupovanje in korupcija + plače vodilnih + struktura in raznolikost upravljalnih organov

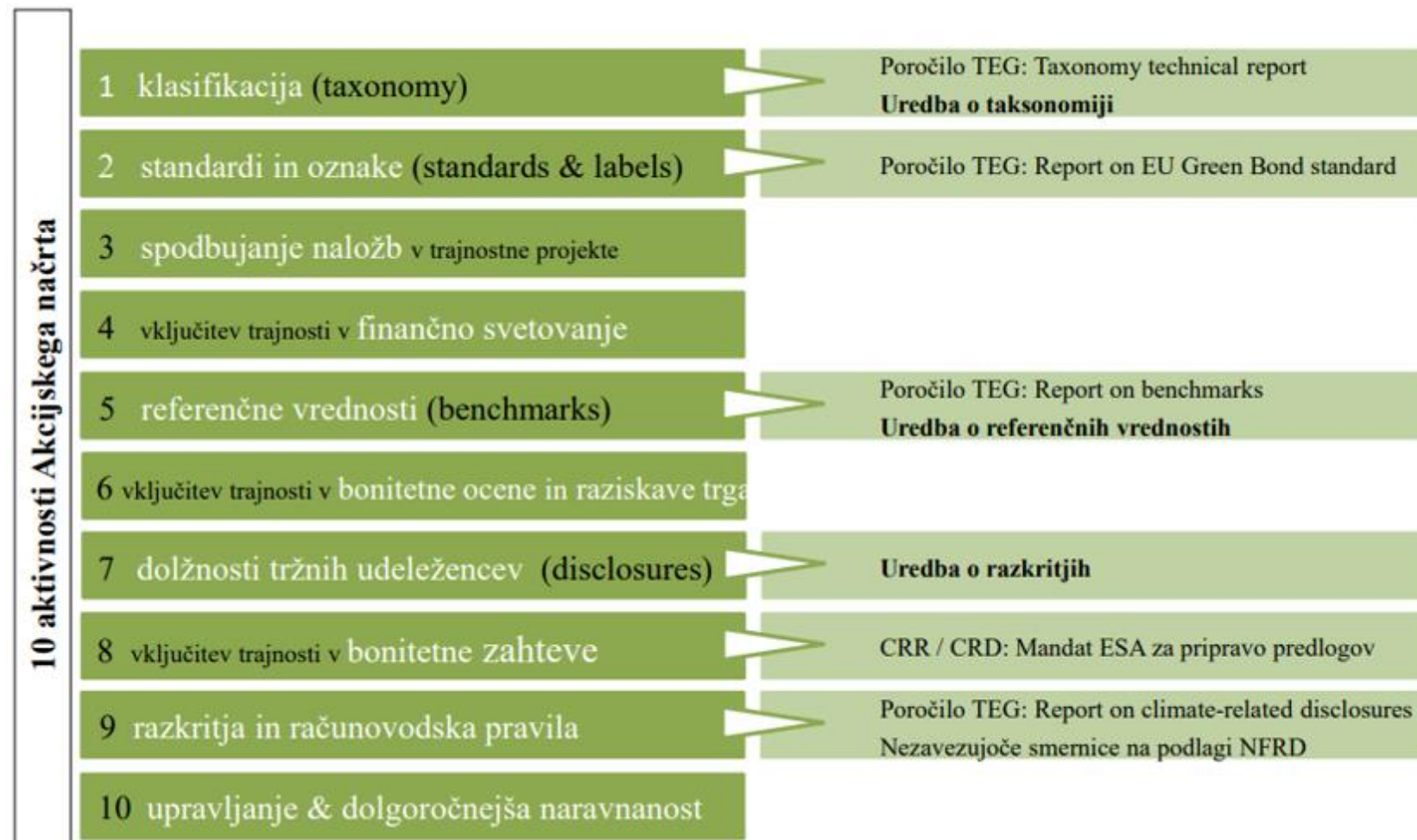
Vir: ga. Iglič BS

Trajnostno financiranje – mednarodni okvir

- **Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 (Agenda 2030) – OZN, september 2015**
 - postavlja cilje trajnostnega razvoja
 - EU se k izvajanju zaveže junija 2017 s sklepom Evropskega Sveta
- **Pariški sporazum – sklenjen 2015, uveljavljen 2016, ratificiralo 184 držav + EU**
 - pravno zavezujoči podnebni cilji za 2020 in 2030
 - okrepiti odziv na podnebne spremembe, med drugim z usmeritvijo finančnih tokov v zmanjšanje emisij toplogrednih plinov in z razvojem, odpornim na podnebne spremembe
 - zadržanje dviga povprečne globalne temperature za precej pod 2 °C nad predindustrijsko ravni
 - nadaljevanje prizadevanj za zadržanje segrevanja za 1,5 stopinj nad predindustrijsko ravni
 - za doseg teh ciljev se ocenjuje, da bi morali do leta 2050 doseči nevtralne (net-zero) emisije ogljika
- **Akcijski načrt "Financiranje trajnostne rasti" – Evropska Komisija, marec 2018**
 - celovita strategija za trajnostno financiranje, predstavljena v obliki 10 aktivnosti
 - cilji:
 - preusmeritev finančnih tokov k trajnostnim naložbam
 - vključitev trajnosti v okvir za upravljanje s tveganji
 - vzpodbujanje transparentnosti in dolgoročne naravnosti trgov

Vir: ga. Iglič BS

Akcijski načrt EK za financiranje trajnostne rasti

TF – strokovne skupine

Strokovne skupine, ki pripravljajo podlage za zakonodajo:

- **HLEG - High level expert group (Evropska Komisija)**
 - zaključila z delom 2018
 - več priporočil, izhodišče za delo TEG
- **TEG - Technical expert group on sustainable finance (Evropska Komisija)**
 - 35 strokovnih članov + dodatni člani in opazovalni iz EU in mednarodnih institucij
 - 4 dokumenti (nezavezujoča strokovna poročila, ki pa so lahko podlaga za zakonodajo):

Poročilo o razkritjih glede podnebnih dejavnikov (januar 2019)	Tehnično poročilo o EU taksonomiji (junij 2019)	Poročilo o referenčnih vrednostih in njihovih ESG razkritjih (junij 2019; končno: sep. 2019)	Poročilo o EU standardu za zelene obveznice (EU Green Bond Standard -GBS) (junij 2019)
• 3 skupine razkritij z različno poudarjenimi pričakovanji glede objave (glede na izpostavljenost podjetja podnebnim tveganjem) • deloma upoštevano v Smernicah za nefinančno poročanje: dopolnilo o poročanju o informacijah, povezanih s podnebjem (dopolnitev neobveznih smernic iz leta 2017)	• tehnične rešitve glede presoje, katere ekonomske aktivnosti so trajnostne • dopolnjuje Uredbo o taksonomiji	• uvedba 2 novih trajnostno usmerjenih referenčnih mer • obvezna razkritja glede upoštevanja ESG dejavnikov za vse referenčne mere (predlagani so templejti) • priporočila so povzeta v Uredbi o referenčnih vrednostih	• kotira ali ne; EU ali mednarodni izdajatelj • pogoji za EU GBS: • ustreza tehničnim kriterijem taksonomije • izdajatelj ta namen javno objavi • obvezno poročanje (poraba sredstev, okoljski vplivi) • obvezna zunanja verifikacija (okvir, končno poročilo) • še ni odločeno, kako bo preneseno v zakonodajo²²

Promocija vzdržnega financiranja je strateška prioriteta evropskih bank

- Banke naj bi imele ključno vlogo pri financiranju aktivnosti oziroma sprememb povezanih s cilji OZN, Pariškega sporazuma in EK akcijskega načrta „Financiranje trajnostne rasti“
- UNEP finančno iniciativo „Principle for Responsible banking – Shaping our Future“ je 22. 9. podpisalo 130 bank iz 46 držav od tega je bilo več kot polovica evropskih bank.
- V načelih je navedeno da:
 - bodo banke svojo poslovno strategijo usklajevale tako, da bo skladna s potrebami posameznikov in njenimi cilji ter prispevale k tem ciljem, kot so izraženi v ciljih trajnostnega razvoja
 - banke naj bi nenehno povečevale pozitivne učinke, hkrati pa zmanjševale negativne vplive in obvladovale tveganja za ljudi in okolje, ki izhajajo iz njihovih dejavnosti
 - s strankami naj bi banke odgovorno sodelovale pri spodbujanju trajnostnih praks in omogočanju gospodarskih dejavnosti, ki ustvarjajo skupno blaginjo za sedanje in prihodnje generacije, hkrati pa bi se proaktivno in odgovorno posvetovale in partnersko sodelovale z ustreznimi deležniki za doseganje ciljev družbe.
 - banke naj bi svojo zavezanost tem načelom uresničevale z učinkovitim upravljanjem in kulturo odgovornega bančništva, ki dokazuje ambicioznost in odgovornost, tako da postavijo javne in jasno zastavljene cilje v zvezi z njihovimi najpomembnejšimi vplivi.
 - z vidika preglednosti in odgovornosti naj bi banke redno pregledovale individualno in kolektivno izvajanje teh načel ter pregledno in odgovorno obravnavale njihove pozitivne in negativne vplive ter prispevek k uresničevanju širših družbenih ciljev in o njih javno poročale

Promocija vzdržnega financiranja je strateška prioriteta EBF

Zakonodajni predlogi

- Taksonomija
- Razkritja
- Referenčne vrednosti

Ostale regulatorne vsebine

- Mandat EBA na področju CRR/CRD
- EBA poročila
- EBA in ECB delo na podnebnih in ostalih tveganjih

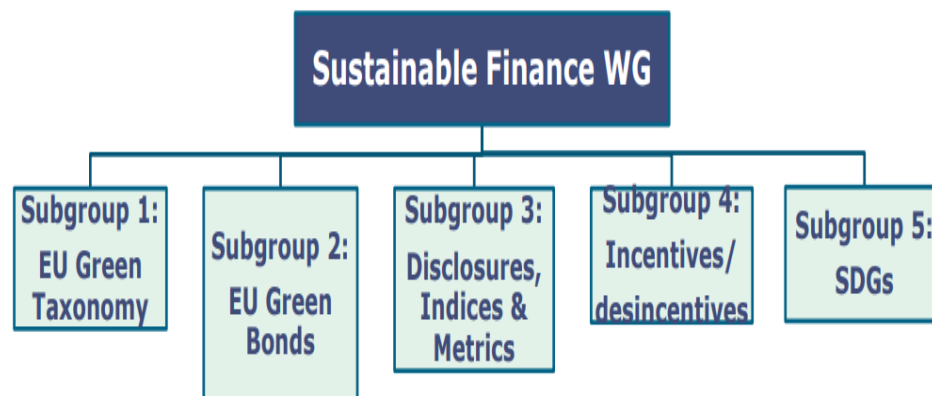
Proaktivno delovanje

- Posvetovanje in podpora UNEP finančni iniciativi
- EBF smernice glede taksonomije
- EBF delo na predlogu spodbud

Steering Committee for Financing Growth

Joint TF SF/Fintech

Joint TF SF/Banking
Supervision Committee

Aktivnosti v okviru ZBS

- „Zelena ekonomija“ je eden izmed strateških ciljev delovanja ZBS
- Članice ZBS so obravnavale in podprle UNEP finančno iniciativo „Principle for Responsible banking – Shaping our Future“
- Oktobra 2019 so bila objavljena prenovljena Načela odgovornega kreditiranja gospodarskih družb
 - Načelo 2: Dobro poznavanje strank: ...“ Glavno vodilo Bank pri odgovornem kreditiranju je dobro poznavanje stranke in razumevanje njenega poslovanja (**vklučno z okoljem, v katerem deluje, uporabo virov idr.**),....“
 - Načelo 3: Kreditna strategija in kreditne politike:“ V kontekstu družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja si Banke prizadevajo, da **v svojo kreditno strategijo vključujejo podporo projektom, ki prispevajo k zmanjševanju energijske in ogljične intenzivnosti ter intenzivnosti odpadkov (npr. zelene naložbe, izboljšanje energetske učinkovitosti, poraba energije iz obnovljivih virov, spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo ipd.)** oz. izrazijo partnerski odnos pri izvajanju kohezijske politike in ostalih pobud na nacionalni, regionalni ali mednarodni ravni (kot npr. Pariški podnebni sporazum), **ki odražajo globalno dogovorjene cilje ter izzive na področju trajnostnega razvoja.** S tem Banka pokaže, da lahko njeno poslovanje ter storitve, ki jih ponuja, podpira trajnostno prihodnost in hkrati doseže dolgoročne poslovne koristi, s čimer Banka sprejema skupno odgovornost za oblikovanje in zagotavljanje naše prihodnosti.

Trajnostno financiranje – EK zakonodaja

- **Direktiva o nefinančnem poročanju (NFRD)**
- **Uredba o referenčnih vrednostih**
- **Predlog uredbe o taksonomiji**
- **Uredba o razkritjih**
- **CRR/CRD**

Direktiva o nefinančnem poročanju

Direktiva 2014/95/EU o spremembi Direktive 2013/34/EU* glede razkritja nefinančnih informacij in informacij o raznolikosti nekaterih velikih podjetij in skupin

- zavezanci: **velika** podjetja, ki
 - so subjekti javnega interesa (družbe ki kotirajo, **banke**, zavarovalnice in druga podjetja, identificirana s strani DČ)
 - **in** imajo **več kot 500 zaposlenih**
- vsebina:
 - podjetja objavijo **izjavo o nefinančnem poslovanju**, ki zajema tudi informacije o okoljskih, socialnih in kadrovskih zadevah, spoštovanju človekovih pravic in boju proti korupciji
- prenos v SLO zakonodajo: **ZGD-1J , člen 70.c**

Smernice za nefinančno poročanje

- objavljene v obliki Sporočila komisije, junij 2019
- nezavezujoč predlog, **kako izpolnjevati zahteve iz NFRD direktive**

Uredba o razkritjih

Uredba EU 2019/yyyy o razkritjih v zvezi s trajnostjo v sektorju finančnih storitev:

- v sklepni fazi zakonodajnega postopka (pravno-lingvistični pregled)
- zavezanci:
 - udeleženci na finančnih trgih (med drugim banke, ki zagotavljajo upravljanje portfeljev;)
 - finančni svetovalci (med drugim banke, ki opravljajo investicijsko svetovanje)
- vsebina:
 - obvezna **razkritja** (ESA imajo mandat za izdelavo RTS: 1 leto po uveljavitvi Uredbe = 2022 ?)
 - glede **upoštevanja tveganj** trajnosti v svojih procesih
 - glede **glavnih škodljivih vplivov** na trajnost (na ravni banke in posameznega produkta)
 - glede **doseganja** trajnostnih značilnosti / ciljev (na ravni produkta)
 - **mesto objave**: splet, predpogodbena razkritja, periodična poročila
 - obvezna dopolnitev **politik prejemkov** z informacijami glede vpliva na trajnostno tveganje
- pristojne organe, ki bodo preverjali izpolnjevanje, določijo DČ (za banke: BS ?)
- uveljavitev: 15 mesecev po objavi (prva polovica 2021 ?)

Vir: ga. Iglič BS

Predlog uredbe o taksonomiji

Uredba o vzpostavitvi okvira za podporo trajnostnim naložbam (predlog)

- v fazi usklajevanja držav članic na ravni Sveta EU
- zavezanci:
 - **udeleženci na finančnih trgih** (mdr. banke, ki nudijo upravljanje portfeljev), ki nudijo **okoljsko-trajnostne** finančne produkte
 - **izdajatelji** finančnih produktov ali podjetniških obveznic, ki jih ponujajo kot okoljsko-trajnostne
- vsebina:
 - **opredelitev kriterijev** za določanje ali je posamezna **ekonomska aktivnost** okoljsko-trajnostna (kar je podlaga za določanje stopnje okoljske-trajnostne naravnosti **posamezne naložbe**):

1. Znatno prispevajo enemu ali več okoljskim ciljem

6 ciljev:

- Ublažitev podnebnih sprememb
- Prilagajanje podnebnim spremembam
- Zaščita vodnih virov
- Prehod na krožno ekonomijo
- Omejevanje onesnaženja
- Zaščita/obnova eko sistemov

2. Ne povzročajo škode drugim ciljem

3. Upoštevajo mednarodne standarde človekovih pravic in pogojev dela

4. Ustrezajo tehničnim kriterijem za presojo (definirani bodo naknadno)

Predlog uredbe o taksonomiji

- **razkritja**, kako in v kakšnem obsegu naložba izpolnjuje kriterije za okoljsko-trajnostne aktivnosti (kar bo omogočilo investitorjem ugotoviti, **kakšen je delež naložb v trajnostne aktivnosti znotraj vsakega produkta!**)
 - **samo za udeležence na finančnih trgih; nefinančni izdajatelji niso zavezani, lahko pa pristopijo prostovoljno** (zanje sicer veljajo zahteve po razkritjih iz NFRD)
 - **ne gre za podvajanje zahteve iz Uredbe o razkritjih, pač pa za dopolnjevanje!**
- pristojni organi (za nadzor nad razkritji po tej uredbi):
 - še niso dokončno določeni (načeloma isti kot po Uredbi o razkritjih)
- uveljavitev: še neusklajeno, **trenutno predlagan dvofazni pristop**:
 - najprej kot nezavezujoče smernice (od 2022);
 - zavezujoči delegirani/izvedbeni akti (od 2023)

Uredba o referenčnih vrednostih

Uredba EU 2019/xxxx o spremembi Uredbe (EU) 2016/1011* glede referenčnih vrednosti EU za podnebni prehod, referenčnih vrednosti EU, usklajenih s Pariškim sporazumom, ter s trajnostjo povezanih razkritij za referenčne vrednosti

- v sklepni fazi zakonodajnega postopka (pravno-lingvistični pregled)
- vsebina:
 - **razkritja** o upoštevanju ESG dejavnikov, obvezna za vse referenčne vrednosti (izjemi: referenčne obrestne mere, referenčni menjalni tečaji)
 - določitev **dveh novih referenčnih vrednosti**:
 - (1) referenčna vr. EU za podnebni prehod (**EU CTB** = EU Climate Transition Benchmark)
 - (2) referenčna vr. EU, usklajena s Pariškim sporazumom (**EU PAB** = EU Paris-Aligned Benchmark)
- namen:
 - privabiti okoljsko usmerjene investitorje
 - s poenotenjem definicij preprečiti "greenwashing" (lažno zeleno oglaševanje)
- pristojni organ: za osnovno uredbo je ATVP

Uveljavitev takoj po objavi

CRD/CRR

CRR: nova člena 449a in 501c

- **razkritje** informacij glede ESG tveganj (**člen 449a**)
 - **velike institucije**, katerih VP kotirajo na reguliranem trgu katerekoli DČ; polletna frekvenca
 - prvo razkrivanje: na letni osnovi, 3 leta po uveljavitvi spremembe CRR (2022)
 - EBA pripravi templejte za razkritja v obliki ITS (člen 434a)
- **bonitetna obravnava** izpostavljenosti, povezanih z okoljskimi in/ali socialnimi cilji (**člen 501c**)
 - EBA izdela poročilo o morebitni potrebi po posebni obravnavi izpostavljenosti z vidika EGS tveganj, kjer oceni:
 - metodologije za **ocenjevanje tveganosti** izpostavljenosti, povezanih z ESG tveganji, v **primerjavi** z ostalimi izpostavljenostmi
 - merila za **ocenjevanje fizičnih in tranzicijskih tveganj**, vključno s tveganjem znižanja vrednosti sredstev zaradi sprememb regulative
 - morebitni učinek tovrstne posebne bonitetne obravnave **na finančno stabilnost in kreditno aktivnost** v EU.
 - rok za poročilo: 6 let po uveljavitvi spremembe CRR (2025)
 - po potrebi lahko EK na podlagi tega poročila pripravi zakonodajni predlog

CRD/CRR

CRD: spremenjen člen 98 (nov 8. odstavek):

- vključitev ESG tveganj v procese nadzorniškega pregledovanja
 - EBA izdela oceno, ali bi bilo treba ESG tveganja vključiti v nadzorniško pregledovanje in ovrednotenje bank, ki vsebuje:
 - **enotno opredelitev ESG tveganj**, vključno s fizičnimi in tranzicijskimi (vključno s tveganjem znižanja vrednosti sredstev zaradi regulativnih sprememb)
 - oblikovanje kvalitativnih in kvantitativnih **meril za oceno vpliva teh tveganj na finančno stabilnost** institucij na kratek, srednji in dolgi rok (vključno s stresnimi testi in analizami scenarijev)
 - ureditve, procese, mehanizme in strategije, ki jih **morajo izvajati banke** za ocenjevanje in obvladovanje teh tveganj
 - analitične metode in orodja za presojo vpliva ESG tveganj na dejavnost **kreditiranja** in finančnega posredništva bank
 - rok za poročilo: 2 let po uveljavitvi spremembe CRR (2021)
 - po potrebi lahko EBA na podlagi tega poročila izda smernice za vključitev teh vsebin v procese nadzorniškega pregledovanja

Vpliv na aktivnosti v bankah

notranje upravljanje	• ozaveščenost glede ESG dejavnikov • ustrezna znanja članov uprave • sistem nagrajevanja
poslovne strategije	• integracija v poslovno strategijo (dolgoročnejša naravnost) • prilagoditev poslovnih aktivnosti (cenovna politika, zelena ponudba...)
okvir upravljanja s tveganji	• integracija v okvir upravljanja s tveganji (samostojno tveganje ??) • razvoj orodij za ocenjevanje tveganj (podnebni stresni scenariji, analize občutljivosti...) • prilagoditev kreditnih standardov (bonitetna presoja strank, limiti za ne-zelene aktivnosti)

Trenutno stanje - aktivnosti v evropskih bankah

Rezultati anket (EBF, EBA, ECB, Oliver Wyman) kažejo:

- **problem definicij**
- **problem časovnega horizonta**
- **vidik tveganj: večina v začetnih fazah upoštevanja EGS dejavnikov:**
 - Upoštevano je predvsem podnebno tveganje
 - Parcialni pristopi, nizka stopnja uporabe orodij
 - Omejevanje tveganj skozi sistem limitov
 - Cenovna politika (bonitetna ocena , samostojen ESG pribitek)
 - Redko del „Risk appetite“
- **z vidika poslovnih priložnosti pretežno ponujanje zelenih produktov (obveznic)**